

КОМІ ТЕАТР

Комі театр виль туҗ вылын

Воҗда воҗасо Комі культурнікјас вочавлісны Сыктывкарын сіз-жә і рајонувса еіктјасын, „комі рытјас“. Прөстө комі рыт! Тащом рытјас вылын сувтөдлісны комі пјесајас, ворслісны, ывлісны комі ыланкывјас. Сомын мед вөлі комі, а сее-са көҗ мыҗ. Мыҗ җылые ывны, ворсны, мыҗ җылые вјетавны комі ужалые јөзлы культурнікјас ез јона думыштны. Сомын мед „комі рытјас“ вөліны гажаде, мед позіс еералыштны. Кушдөмкө классөвөј коејас җылые ез вөв-і еорні. Сотсіалізм җылые ез вөв нә өҗі кыв. Талун позө шуны сецдөм мелкобуржуазнөј, націоналістическөј ідео-логіјаа комі рытјас, тыдалө, прөјдїтісны. І сіјө бурлан!

Міјанлы оз ковны сецдөм комі рытјас. Комі робочөјјас, комі колхознікјас відчы-өбны гїжыејасеа, ылыејасеа, артістјас-еа мөҗтор. Налы оз тырмы-нын „шонді банөј“ җылые ылөм, оз ков комі парма җылые нарғөм да сіз воҗө. Комі робо-лы, комі колхозніклы, комі ужа-лылы колөны рытјас, міча гї-жөдјас, ыланкывјас өніја, та-лунја оломые коејас е тышка өм-јас е.

Поетјас, гїжыејас, артістјас, тіјанлые комі ужалыејас вїтчыөбны гїжөдјас соцаі-зізм течөм җылые. Гїжөј, кыҗі колхознік-јас зырөны кулакјасөс. Ғылөј, кыҗі чужө-ны, быдмөны ыҗыд коејас пыр виль өлөм-лөн веж петасјас. Чуксалөј став комі ужа-лые јөзөс өҗөҗык пукыльтны важ өлөм-сө да дорны сотсіалізм.

Міча художествоа кыв зев јона јіжө, інмө еөлөмөҗ. Берғөдам сіјөс сотсіалізм течөм вилө. Ордортам мелкобуржуазнөј

нога комі рытјас! Вајөј пролетаріат нога комі рытјас!

І медвоҗ тајө чукөстчөмсө кылісны ба-трак, беднак да нөшта өткымын ужалые том јөз. Најө еіктјасеа чукөртчыны Сыктывкарө, локтісны велөдчыны, медым еөкө котыртны комі ужалые сотсі-алізма өлөмсө течны өҗөҗык

Најө локтісны велөдчыны театр курсын.

Батрак Каңев Амон нугылтліс мышку-сө кулакјаслы ужалігөп. Ужаліс пемыдые пемыдөҗ. А өні сіјө, кыҗі шубны, „ез пяти минут артист“. Каңевјасеа, Мысовја-сые, Козловјасеа, петасны артістјас, про-летарскөј артістјас. Комі сценаеа најө кутасны востыны өнјасөс, јүдөдны ве-жөрөбө комі ужалые јөзлы. Најө вјеталас-ны сценаеа, мыҗ кулак—ужалые јөзлөн медлок враг. Најө чукөстасны став ба-тракјасөс, став гөҗ крестанаөс котыртчы-ны колхозө, вөрлеҗөм пыр дорны виль өлөм.

І талун најө чуксалөны-нын! Пакөд өт-төҗ—налөн төварішјасеа ставные најө сіз-жө локтісны еіктјасеа, кодї заводеа, типографіјасеа. Томінік нер-на, веж, но јон топыд чукөр. Комі ужалыејаслөн гїжые—Нөбдіна Віттор быдтө виль артістјасөс. вилье ылыејасөс виль гїжыејасөс. Ез вөч өшыбка Нөбдіна Віттор! Сіјө правліно вөчіс, кор заводітіс комі артіст-јасөс быдтыны батракјас, робочөј да кол-хознікјас пөвсые. Сотсіалізм дорны вер-масны чуксапны медвоҗ том војтыр ужа-лые јөз пөвсые.

Кутам наҗеја, мыҗ Віттор јурнуөдөм улын тајө том котыр вөчас пролетарі-ат нога комі театр. Олөм, классөвөј тыш требүјтө пролетаріатса театр. Тајө

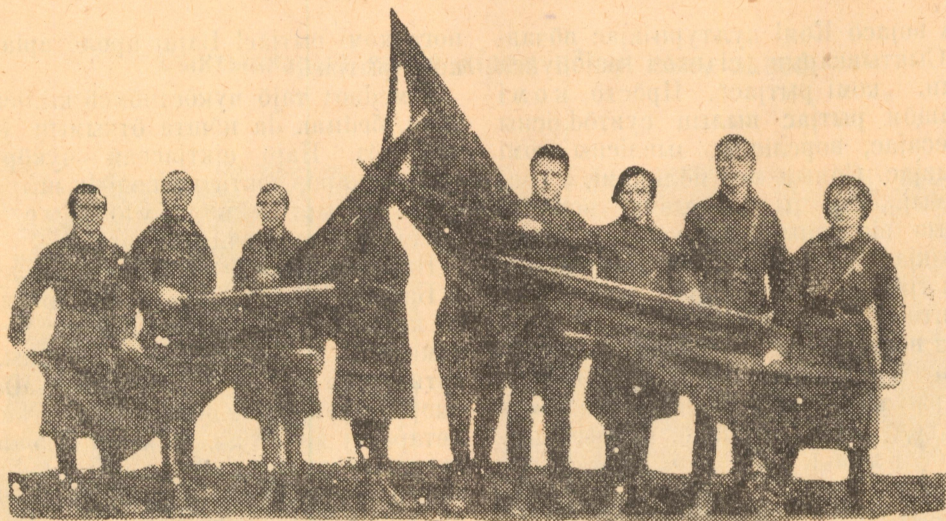
фронт вылын вёлі прорыв. Онi сiё прорывыс кутiс чiнны i бiрiжык сiёс колi бырiдны. Комi ужалыс jiзлы колi сeтны пролетарскiй театр комi кыв вылын.

Комi ужалыс jiз, медвоз том воjтыр «блiмeан» встречаjтiны пролетарскiй комi том театрiс. Октабр 12 да 19 лунjасi наji заjмитiсны став скамjаjасi Ськтывкарса театрын, медым вiзiдлыны, кывзыны медвозда петалiмсi комi том артистjаслыс. Вiзiдысjас пiвсып—унажыкыс нывjас, зонjас, том jiз. Театр тырiма jiзiон. Сiзi встречаjтiсны выл артистjасiс, наji кофiдiмсi-жi, вiзiдысjас.

ворсiсны ассыныс рольjасiсi Луранова, Каjдалов.

„Мути чужом“— iвiторjа тeш, пемылун бырiдiом куца ворсiсны сiз-жi шiркiфeма. Ме ногыс сeнi ыжид тырмытiом торыс пjесаас, а не артистjас ворсiмас. Пjесаас вьвти наивнiжа, кокныда петкiдлiма кулаклыс тышiсi кохозjаслы паныд. Вiзiдыс вылi пjеса убедитeльнiжа оз деетвуйт. Тацiом темаjас вылi колi бiрjыны бурщык пjесаjас. кiнi жужыджыка петкiдлi кулакjаслыс лок ужiсi.

Зев лiсыд iвiторjа тeш „Ключ“. Сeнi петкiдчi вiрлeжыс-колхозык, сiё гу-

Студистjас ворсiны „Гiрд армiя“

Оз поз jона ошкыны ворсысjасiс, сылысjасiс. Воз-на ошкыны! Первоjа пырыс, ферт, бура ворсiсны. Сiмын уналатина тiдчiс жeблунныс ез-на лоны наjiлiн мiча гiлiсjас. Ёца-на наjiлiн практика. Jона-на ковмас налы велiдчыны, уна-на ковмас вiчыны рeпeтициjаjас, уна-на лiо наjiлы сцена вылi петавны, кор наjiбыс лiоны прамiй артистjас. Но-i онi быд ворсылiн тыдалi ыжид увереност, мiй наji вермасны лоны комi пролетариат нога медвозда артистjасiн, пионерjасiн.

Программа ез вiв iчiт, позi шуны вeгiг ыжид. Медвоз ворсiсны iвiторjа драма „Вiрын“, воjвывса граждaнскiй воjна дьгeа олiмыс, партизанjас вермаeбмыс. Ворсiсны шiркiфeма. Медбура ворсiс старiклыс рольiсi Костромiн. Лiсыда

валiс французскiй ключ трактор базаме да сы понда тракторыс сулалiма вiт лун. гуеаеысeс ключiсi iшiдас часiас, гiра пыдiдi. Суд пондас мыждыны вiрлeжыeсiс ключ гуеалiмыс. Вiрлeжыс оз вермы некыз гiгiрвоны, мiй понда сiёс мыжiдiны.

Суддасiс ворсiс Каjдалов, вiрлeжыeсiс Мысов. пjеса мунiс лiсыда, вiзiдысjас jона i аплiдiруjтiсны. Сiмын суддасiс ворсымыс вьвти тeryба сорнiтiс, а вiрлeжыeсiс ворсымыс—Мысов сорнiтiс iткымылати вомгорулас да вiзiдысjас ез вермыны ставiсi гiгiрвоны. Таji iчiтiка ворсiмсiсi зугiс. Сeсeа Мысовыс вiрлeжыeсiс петкiдлiс, кызi jiёс, кор колi петкiдлыны iчiт сознaннiа мортiс. Ферт, медбура ворсiс Мысов i, тыдалi, таji ролнас сiё зев бура пондас справлajтчыны.

Став петкөдлөмүс медеа еинмад шыбитчана лоо „Гөрд армия“-нима ораторија (ас полбс ыломсора ворсөм). Тајо формасы коми театрыи петкөдчө медвздына. Көч і роч вывсаи кывбурсө вуждөма, но зев мича артмөма. Вуждөма коми кыв ылө „Гөрд армиясө“ Нобдинса Виттоп да ылөн мастерствоыс зев јона төдчө. Сылыејаслөн кывјасыс ыуна еливайтчис да уналати ез вөв гөгөрвоана. Ветлөмјасыс (движеннөыс) петкөдлис бур подготовка ворсыејасыслыс. Виждөыејас зев јона швачкөдисны кijasнас, і сулалис ошкыны--бура ворсисны.

Нөшта ылисны ыланкывјас, частушкajas. Медбур ыланкывјыс вөли „Вешы,

здолој!“ хор абу-на вермөма бура ылөдчыны (спеться). Гөлөсјасыс абу-на шыла-лөмаөс.

Ыль јөктөмјас мунисны бура. Виждөыејаслы зев јона кажитчөма.

Медвозза выступленөјас, позө шуны, ез вөвны омөлөс, репертуар чукөртөма өнија кад серги, а сижө медеа донаторјыс. Зев бур, коми труппа бергөдчө медвозза лунјассаи социализм течөмлаи, да петкөдлө вөрлезыејасыслыс олөмсө да сиз вождө.

КАПП-са шленјаслы колө етны коми труппалы колана репертуар, мед ескө сижө вөли нуөдө коммунист партијалыс шуөмјассө мича художествоа формајасөн.

В. Лузин.

